

Evaluatie Jaarwisseling Gemeente West Betuwe 2018-2019

Portefeuillehouder: Burgemeester

Algemeen beeld

De afgelopen jaarwisseling is, mede dankzij de voorbereidingen en inzet van de gemeente en de hulpdiensten, redelijk goed verlopen zo blijkt uit de evaluatie in januari 2019. Toch was het ook een bijzondere jaarwisseling door de fusie (van drie gemeenten en burgemeesters naar één gemeente en burgemeester). Daarnaast hebben met name de aanrijding op de A2 (t.h.v. Zaltbommel), waarbij twee politieagenten betrokken waren en de vuurwerkbom in Opijnen redelijk wat impact gehad. Ook in de aanloop naar de jaarwisseling was het met name in Waardenburg en Ophemert onrustiger dan in de voorgaande jaren.

De aanpak

De jaarwisseling 2018-2019 is op de volgende wijze aangepakt:

- Ambtelijke lokale voorbereiding in het najaar 2018.
- Uitwerking specifieke projecten in separate groepen (november en december 2018).
- Bestuurlijke operationele voorbereiding in GNL-verband door de burgemeesters, team IVR, politie en brandweer (december 2018).
- Evaluatie (januari 2019).

Financiën

De gemeente West Betuwe heeft in de begroting voor de oud- en nieuwwiering structureel een budget van € 32.250,00 opgenomen. Daarnaast was er in Geldermalsen (middels een collegebesluit) een incidenteel bedrag van € 20.000 vrijgemaakt voor het organiseren van een feest in Beesd.

Politie

De politie heeft in de aanloop naar en tijdens de jaarwisseling voor het gehele district De Waarden, maar ook in West Betuwe, diverse eenheden ingezet. In alle kernen is de jaarwisseling redelijk tot goed verlopen. De door de gemeente ingehuurd toezichthouders hebben hieraan ook hun preventieve bijdrage geleverd. Naast inzet van het reguliere politieteam is er ook dit jaar weer gebruik gemaakt van een flexibel inzetbare groep van de Mobiele Eenheid (ME). In Waardenburg heeft een aanhoudingseenheid (AE) en de politie met de platte pet opgetreden. In Beesd was er een charge van de politie met de platte pet geweest op een groepje jongeren, na het in de brand steken van een scooter.

Brandweer

De brandweer is deze jaarwisseling (tussen 31 december 2018, 19.00 uur en 1 januari 2019, 07.00 uur) 12 keer uitgerukt. Bij deze uitrukken van de brandweer ging het om de kernen:

Kern	Waar / soort brand
Beesd	Veerweg: buitenbrand banden
Beesd	Prins Constantijnstraat: buitenbrand afval
Beesd	Jeugdlaan: buitenbrand scooter
Herwijnen	Waalbandijk (nabij Wadesteinsesteeg): buitenbrand afval
Herwijnen	Graaf Reinaldweg / Peersteeg / Zeek: buitenbrand caravan en aanhangwagen
Herwijnen	Mert t.h.v. nummer 9: buitenbrand autobanden
Heukelum	Voorstegewind: buitenbrand vreugdevuren
Tuil	Melsisinghdreef: buitenbrand bouwafval
Waardenburg	Veerstraat: buitenbrand caravan onder viaduct
Waardenburg	Steenweg N830 t.h.v. nummer 70; buitenbrand banden
Waardenburg	Zandweg t.h.v. viaduct: buitenbrand banden
Waardenburg	Zandweg: buitenbrand afval

In de aanloop naar de jaarwisseling is de brandweer 43 uitgerukt (zie bijlage 1 voor een volledig overzicht hiervan).

Afwijkend brandbeleid¹

Het afwijkend beleid bij branden in de aanloop naar de jaarwisseling in Herwijnen heeft na enige jaren zijn vruchten afgeworpen. Echter in de kernen Waardenburg en Ophemert niet. Om tot een advies te komen over de voorzetting van het afwijkend brandbeleid is separaat geëvalueerd tussen de brandweer, politie en de gemeente op 4 februari. Hieruit kan het volgende geconcludeerd worden.

In de aanloop naar de jaarwisseling waren met name in Ophemert en Waardenburg meerdere buitenbrandjes ook was er een brand in Vuren in een bedrijfspand van de Kiviet. Dit aantal was hoger dan in de nacht van oud op nieuw. De aanleiding hiervoor kent verschillende gedachtegangen, wel te weten: traditie, de kick, kat en muisspel met de hulpdiensten en dit jaar kwam ook het niet hebben van een tweede tankauto spuit aan de orde. De locaties van de branden binnen de bebouwde kom in Ophemert en Waardenburg, zorgden ervoor dat niet blussen geen optie was. In Herwijnen werkte dit wel, omdat de branden veelal in het buitengebied plaatsvonden. Het advies is om het afwijkend brandbeleid niet meer toe te passen. Wel wordt nagegaan of er een mogelijkheid bestaat om de buitendienst in poules, voorafgaande aan de jaarwisseling, extra rondes te laten maken in West Betuwe. Het doel van deze poules is extra oren en ogen in de gemeente om opslaglocaties van brandbaar materiaal vroegtijdig te signaleren en direct op te ruimen.

Vreugdevuren

Het regionaal beleid ten aanzien van vreugdevuren is niet, tenzij. Voor deze tenzij geldt: wie een vreugdevuur wil houden moet een ontheffing aanvragen in het kader van de Wet milieubeheer en de Algemene Plaatselijke Verordening. Alleen in Varik is hier gebruik van gemaakt. Bij alle andere vuren is er sprake van een overtreding, echter in het kader van de openbare orde en veiligheid, is het aan de politie en/of brandweer om een inschatting te maken of handhavend optreden gewenst is of dat gecontroleerd laten (uit)branden aan de orde is.

Cameratoezicht Ophemert en Waardenburg

Voor het derde achtereenvolgende jaar is er in de kernen Waardenburg en Ophemert op strategische locaties cameratoezicht geplaatst. De kosten hiervan bedroegen circa € 9.163. Echter wegen de kosten hiervan op tegen de baten? Daarom is hier eveneens op 4 februari separaat over geëvalueerd met de brandweer, politie en gemeente. Hieruit is het volgende geconcludeerd.

In de aanloop naar de jaarwisseling is er vanuit zowel de brandweer, politie als de gemeente geen behoefte meer aan cameratoezicht in zowel Ophemert als Waardenburg. Dit is niet alleen gebaseerd op een kosten-baten analyse, maar ook vanwege het ontbreken van nut en noodzaak. De gemeente en brandweer zien deze meerwaarde van cameratoezicht ook gedurende de jaarwisseling niet. De politie geeft echter aan dat zij deze meerwaarde, in het kader van de openbare orde en veiligheid (niet vanuit het oogpunt van opsporing) ook niet zien voor Ophemert, maar wel voor Waardenburg. Door dit cameratoezicht, mede vanwege het live-uitkijken, hebben zij meer handvat om op het juiste momentum in te grijpen.

Activiteiten / feestelijkheden

Gedurende de jaarwisseling waren er diverse festiviteiten en activiteiten, waaronder een evenement in Asperen en in Herwijnen. Beide evenementen hebben verzocht om een stimuleringsbijdrage (respectievelijk 650,00 en 850,00 euro), welke is toegekend omdat zij een positieve bijdrage hebben geleverd aan de openbare orde en veiligheid. Ook het dorps huis in Vuren heeft een bijdrage ontvangen op grond van de subsidieregeling. Het ging hierbij om een bedrag van 900,00 euro. Daarnaast hebben dorps huis Varik, dorps huis Est en het Huis op Hemert op grond van de daar geldende subsidieregeling een tegemoetkoming in de kosten gehad van respectievelijk 500, 250 en 500 euro. In Beesd is middels

---

¹ Afwijkend brandbeleid: In de periode van 1 december 19.00 uur tot 31 december 18.00 uur gaan bij de melding van een buitenbrand twee brandweermensen ter plaatse kijken in een niet opvallende auto. De opdracht van deze twee is om te kijken of de buitenbrand zonder risico's uit kan branden. De gemeente ruimt het afval van deze brand niet op. Is dit niet het geval dan vindt er alsnog een groepsalarmering voor Herwijnen of Asperen plaats en wordt er dus wel geblust en geruimd.

een collegebesluit (3 juli 2018) in navolging op de voorgaande jaarwisseling een bedrag van 20.000 euro beschikbaar gesteld aan café Uitspanning de Notenboom in Beesd voor de organisatie van een feest op het dorpsplein. Deze bijdrage is sinds de jaarwisseling van 2017-2018 toegekend vanwege de hoge kosten door vernielingen aan het dorpsplein en de openbare ordeverstoringen in de voorgaande jaren. Het feest op het dorpsplein is dit jaar, vergelijkbaar aan de voorgaande jaarwisseling, succesvol verlopen. Naast enkele kleine discussies met jeugd zijn er geen schades op en rondom het dorpsplein geweest. Het café heeft reeds aangegeven dat zij niet zeker weet of de wijze waarop het feest wordt georganiseerd toekomstbestendig is. De opkomst van inwoners was redelijk (circa 400 personen), maar het is onzeker of de opkomst in opvolgende jaarwisselingen zal stijgen.

In de eerder genoemde evaluatie van 4 februari is ook stil gestaan bij de activiteiten / feestelijkheden gedurende de jaarwisseling. Besloten is om voor de zomervakantie onder regie van de gemeente, samen met de politie, brandweer en enkele sleutelfiguren uit Beesd, Herwijnen, Ophemert en Waardenburg in gesprek te gaan. Het doel hiervan is, om in gezamenlijkheid te kijken hoe en op welke manier we binnen de gemeenschap zelf draagvlak kunnen creëren om iets te organiseren. Behoeften en wensen peilen is een eerste stap om te motiveren. De inwoners zijn leidend in deze en de gemeente en hulpdiensten faciliteren.

Meldingen en aangiften

Rondom de jaarwisseling zijn er bij de politie van 31 december 2018 tot 8 januari 2019², 49 meldingen van overlast binnengekomen. Deze waren voornamelijk afkomstig uit de kernen Waardenburg (12), Beesd (7) en Ophemert (5). Er zijn 8 aangiften gedaan, die verband houden met schades ontstaan gedurende de jaarwisseling. De daders van de vuurwerkbom in Opijnen hebben zich allemaal gemeld bij de politie, die samen met het OM het strafrechtelijke vervolg bepalen. Tevens wordt naar aanleiding van camerabeelden en bevindingen vanuit de politie nagegaan of er bestuursrechtelijk kan worden opgetreden tegen de bewoners van de Groenestraat in Ophemert, met oog op het faciliteren van openbare orde verstoringen. Bij de gemeente zijn enkele persoonlijke contacten geweest naar aanleiding van de jaarwisseling. Uit deze contacten blijkt dat er gevoel van onveiligheid heerst onder sommige inwoners en adequaat optreden (dus daadwerkelijke handhaving) wordt gemist.

Toezichthouders / beveiligers

De gemeente heeft in de aanloop naar de jaarwisseling voor Ophemert en Waardenburg twee beveiligingskoppels ingehuurd. Dit om in de avonduren als oor- en oogfunctie, ter ondersteuning van de politie, maar ook preventief en vanuit sociaal aspect te fungeren. Deze beveiligers zijn ingezet van 19.00 uur tot 23.00 uur. In de nacht van de jaarwisseling zelf zijn door heel West Betuwe 18 beveiligers (9 koppels) ingezet tussen 20.00 uur en 04.00 uur (waarvan drie met bodycam uitrusting). In de voorbereidingen naar de komende jaarwisseling wordt bekeken of deze wijze van inzet al dan niet (on)gewijzigd wordt voortgezet.

Geweld tegen ambtenaren in functie

Tijdens deze jaarwisseling is geen geweld tegen ambtenaren in functie gepleegd. Wel was er sprake van zwaar vuurwerk. Dit heeft in sommige gevallen adequaat optreden onmogelijk gemaakt en heeft ook voor de nodige schade heeft gezorgd aan o.a. een woning in Opijnen en aan een dienstvoertuig.

Inzamelingsacties vuurwerkresten / kerstbomen

Brinkman Vuurwerk heeft met enige hulp van de gemeente (regelen van vuurwerkafvalzakken bij de Avri) de vuurwerkzakken actie (voor het verzamelen van vuurwerkresten) op eigen initiatief en naar voorbeeld van de voorgaande jaren voortgezet. In Geldermalsen en Heukelum zijn kerstbomen ingezameld.

Veiligheidspakketjes

---

² De uitloop naar 8 januari is gekozen omdat de praktijk heeft geleerd dat enkele dagen na de jaarwisseling nog meldingen gedaan worden of aangiften via internet binnen komen.

In de voormalige gemeenten Neerijnen en Lingewaal hebben de wijkagenten bij alle basisscholen de week voorafgaande aan de Kerstvakantie veiligheidspakketjes uitgedeeld aan de groepen 7 en/of 8. In deze pakketjes zaten drie veiligheidsslonten, een veiligheidsbril, gebruiksaanwijzing voor het afsteken van vuurwerk, een afvalzak en oordopjes. In Geldermalsen is hier aandacht aan besteed door de jongerenwerkers van Mozaïek.

Extra vrachtauto

West Betuwe heeft een extra vrachtauto ingehuurd om opruimwerkzaamheden te verrichten, waardoor de buitendienst grotendeels werd ontlast. De aansturing hiervan geschiedde via de politie, die ook de meldingen binnenkrijgt en ter plaatse al dan niet in samenspraak met de brandweer de noodzaak kan inschatten. In tegenstelling tot voorgaande jaren hebben zij deze jaarwisseling als rustig ervaren qua werkzaamheden. De inzet van deze extra vrachtauto is door een ieder als positief ervaren.

Vuurwerk en vuurwerkverboden

De toename van zwaarder illegaal vuurwerk en de overlast op sommige locaties van consumentenvuurwerk blijft een punt van aandacht. In Spijk is bij Vuurwerk Brinkman op 31 december tussen 10.00 en 14.00 uur inzet geweest van Bureau Halt. Dit om de bezoekers aldaar voor te lichten over het gebruik en de overlast / gevaren van vuurwerk. Dit is als positief ervaren. Volgend jaar wordt bekeken of deze inzet gecontinueerd wordt, al dan niet op (een) andere locatie(s).

In de gemeente was het schoolgebouw / schoolplein van de ODS Meester Aafjes in Meteren voor deze jaarwisseling aangewezen als vuurwerk vrije zone. Verder is voor het gehele grondgebied van de voormalig gemeente Geldermalsen op 1 februari 1997 besloten dat het uit het oogpunt van voorkomen van gevaar, overlast of schade noodzakelijk is bepaalde plaatsen in de gemeente aan te wijzen alwaar het verboden is vuurwerk te bezigen. Dit verbod geldt in de nabijheid van de volgende plaatsen: bejaardentehuizen, verzorgings- / verpleegtehuizen, dierenasiels / pensions, huizen met rieten daken en brandstofverkoop en -opslagpunten.

De deelnemers aan de evaluatie van 4 februari zijn hier geen voorstander van om meerdere redenen. Het handhaven van dergelijke zones en/of verboden is vrijwel onmogelijk door het ontbreken van voldoende politiecapaciteit, de geringe pakkans en de onbevoegdheid hiervan door de ingehuurde toezichthouders. Daarnaast leert de praktijk dat inwoners teveel regelgeving vanuit de overheid zien als betutteling en juist tegenovergesteld gedrag laten zien. Helemaal wanneer daadwerkelijke handhaving ontbreekt. Toch kunnen er, ondanks dat dit alleen op oudejaarsdag is toegelaten, plaatsen zijn waar het afsteken van consumentenvuurwerk te allen tijde niet toelaatbaar moet worden geacht (bijvoorbeeld bij ziekenhuizen, bejaardentehuizen, huizen met rieten daken, in winkelstraten, bij dierenasiels enz.). Artikel 2.73 van de APV geeft het college de bevoegdheid om plaatsen aan te wijzen waar het afsteken van consumentenvuurwerk altijd verboden is. Echter ook hier valt of staat het bij toezicht en handhaving. In de gemeente Den Haag is in 2017 een proef 'bewonersinitiatief vuurwerk vrije buurt' gedaan en in 2018 vanwege succes herhaalt. Inwoners die klaar zijn met knal vuurwerk kunnen dat zelf regelen. Bij de gemeente kun je een kartonnen bord aanvragen waarop staat vuurwerk vrij. Ook handhaven de gemeente en de politie de afspraken niet, zij gaan er vanuit dat de bewoners dat zelf doen. Wel geeft de gemeente Den Haag de inwoners een aantal tips:

- Maak met de burens heldere afspraken over het afsteken van (knal)vuurwerk in de omgeving. Zorg ervoor dat alle bewoners in het gebied het eens zijn met de afspraken. Dit is belangrijk voor het slagen.
- Zijn er bewoners die niet mee willen doen? Houd hier dan ook rekening mee.
- Markeer het gebied met borden. Deze kun je aanvragen bij de gemeente. Je kunt de borden tot en met 17 december aanvragen. Daarna krijg je bericht om wanneer de borden opgehaald kunnen worden.
- Neem eventueel contact op met de wijkagent om de gemaakte afspraken te delen.
- Hang de borden tussen 31 december en 2 januari op in jouw buurt.

Communicatie / media

Het doel van de gemeentelijke communicatie met betrekking tot de jaarwisseling was het oproepen van de inwoners om samen met politie, brandweer en gemeente te werken aan een veilige en feestelijke jaarwisseling. De berichtgeving vond plaats in het Weekblad West Betuwe en op social media.

In de evaluatie van 4 februari is ook stil gestaan bij de rol van de media. Het gevoel heerst dat de media in deze periode overmatige belangstelling heeft voor bepaalde kernen in ons gebied. Het lijkt soms wel of men op zoek is naar sensatie. Zonder met een beschuldigende vinger te willen wijzen naar de media kan dit een voedingsbodem zijn voor lieden uit omstreken die uit zijn op een stukje sensatie.

Vernielingen en beschadigingen van / aan gemeentelijke eigendommen

De schade aan gemeentelijke eigendommen bedraagt € 3.870,00,- (incl. herstel, arbeid en excl. BTW) voormalig grondgebied gemeente Lingewaal en € 13.486, 00 euro (excl. BTW zonder herstel en arbeid) voor met name voormalig grondgebied Neerijnen en Geldermalsen. De kosten zitten met name in vernielingen van verkeersborden, afvalbakken en straatwerk en/of -meubilair. Vooralsnog zijn er geen daders bekend om deze kosten op te verhalen. Indien deze wel in beeld komen, wordt dit alsnog gedaan.

Totale kosten en uitgaven

Gemeente	Bedrag in euro's (exclusief BTW)
Subsidies / financiële bijdrages	22.750,00
Veilig vuurwerkpakketjes	640,00
Toezichthouders / beveiligers	10.980,86
Inzet Halt	340,00
Extra auto GNL	2.773,32
Vernielingen en beschadigingen (met herstel en arbeid)	3.870,00
Vernielingen en beschadigingen (zonder herstel en arbeid)	13.486,00
Camera toezicht Waardenburg en Ophemert	9.163,00
<i>Totale kosten jaarwisseling</i>	<i>64.003,18</i>

De belangrijkste conclusies, feiten en acties / aandachtspunten op een rij

- Er heeft geen geweld tegen ambtenaren / hulpverleners plaatsgevonden.
- Het integraal advies is om het afwijkend brandbeleid niet meer toe te passen.
- Er wordt nagegaan of er een mogelijkheid bestaat om de buitendienst in poules, voorafgaande aan de jaarwisseling, extra rondes te laten maken in West Betuwe. Het doel van deze poules is extra oren en ogen in de gemeente om opslaglocaties van brandbaar materiaal vroegtijdig te signaleren en direct op te ruimen.
- De wens is om de ingehuurde extra auto voor de komende jaarwisseling wederom in te zetten.
- Illegaal en zwaar vuurwerk is een blijvende zorg.
- In de voorbereidingen naar de komende jaarwisseling wordt bekeken of de inzet van HALT en de ingehuurde toezichthouders / beveiligers al dan niet (on)gewijzigd wordt voortgezet
- Het integrale advies is om het cameratoezicht in de aanloop naar en tijdens de jaarwisseling in Ophemert niet meer te continueren.
- Het integrale advies is om het cameratoezicht in de aanloop naar de jaarwisseling in Waardenburg niet meer te continueren.
- Er is geen integraal / eenduidig advies over het continueren van het cameratoezicht gedurende de jaarwisseling in Waardenburg. De politie ziet voortzetting als wenselijk.
- Voor de zomervakantie wordt onder regie van de gemeente en in samenspraak met politie, brandweer en enkele sleutelfiguren uit Beesd, Herwijnen, Ophemert en Waardenburg een gesprek geïnitieerd. Het doel hiervan is om in gezamenlijkheid te kijken hoe en op welke manier er binnen de gemeenschap zelf draagvlak kan worden gecreëerd om iets te organiseren. De inwoners zijn leidend in deze en de gemeente en hulpdiensten faciliteren.
- De daders van de vuurwerkbom in Opijnen hebben zich gemeld bij de politie.
- De mogelijkheden inzake bestuursrechtelijk optreden worden onderzocht. Denk hierbij aan een gebiedsverbod, een aansprakelijkheidsstelling en noodbevel of -verordening. Ook hierbij staat de handhavingsvraag centraal.
- Veiligheidspakketjes zijn een wens, mits er voldoende financiële ruimte is.

- Het aanwijzen van vuurwerkvrije zones, zonder dat hier adequate handhaving aan is gekoppeld, leidt tot een scheef verwachtingspatroon. Gelet op de nu beperkte gemeentelijke handhavings- en politiecapaciteit is het raadzaam hier voorzichtig mee om te gaan.
- Er wordt bij de afdeling communicatie van de gemeente, politie en de VRGZ een verzoek neergelegd om na te gaan hoe om te gaan met de rol van de media gedurende de aanloop naar en tijdens de jaarwisseling.
- De omvang van het schadebedrag is € 3.870,00 (met herstel en arbeid) plus € 13.486,00 (exclusief herstel en arbeid).

Bijlage 1: Buitenbrandjes in aanloop naar de jaarwisseling

Kern	Waar / soort brand
Beesd	Jeugdlaan: buitenbrand afval / rommel
Beesd	Veerweg: buitenbrand afval / rommel
Haaften	Buitenweg: buiten brand
Heesselt	Gemeneweg: afval / rommel
Herwijnen	Waldijk: buitenbrand autobanden
Herwijnen	Graaf Reinaldweg: buitenbrand caravan / autobanden
Herwijnen	Zeek: buitenbrand autobanden
Heukelum	Vorsten Campen: kerstbomen op schoolplein
Meteren	Markkade: buiten brand
Ophemert	Groenestraat (3x): afval / rommel
Ophemert	Dreef: afval / rommel
Ophemert	Pippertstraat: afval / rommel
Ophemert	Jonathanstraat: afval / rommel
Ophemert	Goossen Janssenstraat: afval / rommel
Ophemert	Waalbandijk: dienst aan derde
Rumpt	Veerweg: buitenbrand afval / rommel
Tuil	Bouwing: buiten brand
Tuil	St. Antoniestraat: buiten brand
Varik	Waalbandijk: afval / rommel
Vuren	Molenweg: buitenbrand autobanden
Waardenburg	Weerdenborch (2x): buiten brand.
Waardenburg	Steenweg (2x): buiten brand
Waardenburg	Slimweistraat (3x): buiten brand
Waardenburg	Notaris van Aalstweg: buiten brand
Waardenburg	Zandweg (5x): buiten brand
Waardenburg	A.H. de Kockstraat: buiten brand
Waardenburg	Rijweg: buiten brand
Waardenburg	Veerstraat: buiten brand
Waardenburg	Dorpsstraat: buiten brand
Waardenburg	De Koeldert: buiten brand
Waardenburg	Meerwijk: buiten brand
Waardenburg	De Euwerden: buiten brand